

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Одеського
державного університету
внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
полковник поліції

Максим КОРНІЄНКО

« 14 » 04 2026 р.

ВИСНОВОК

**Одеського державного університету внутрішніх справ щодо дисертації
Попова Костянтина Олександровича на тему: «Доказування у
кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів
кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації», поданої на
здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 за спеціальністю 081
«Право»**

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри кримінально-правових дисциплін інституту права та безпеки Одеського державного університету внутрішніх справ МВС України №10 від 02 квітня 2026 року щодо проведення публічної презентації та обговорення наукових результатів дисертації аспіранта Одеського державного університету внутрішніх справ Попова Костянтина Олександровича на тему: «Доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» зі спеціальності 081 «Право»

Головуючий: завідувач кафедри доктор юридичних наук, професор Бабенко Андрій

Секретар: лаборант кафедри Пантелєєва Дар'я.

Присутні:

Балобанова Дар'я, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;

Білак Наталя, доктор юридичних наук, викладач кафедри (дистанційно).

Денисова Аліна доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;

Шкута Олег доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;

Меркулова Валентина, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри;

Беніцький Андрій, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри;

Смоков Сергій, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри;

Горбаньов Ігор, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри;

Резніченко Ганна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;

Мельнікова Олена, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;

Комісарчук Руслан, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;

Проданець Наталія, кандидат юридичних наук, доцент кафедри;

Федоров Ігор, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри;
 Саїнчин Сергій, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри;
 Стоянов Костянтин, доктор філософії, викладач кафедри;
 Матвєєвський Олег, старший викладач кафедри;
 Снітніков Дмитро, викладач кафедри (дистанційно);
 Мєсн'янкіна Марина, викладач кафедри;
 Цимар Євгенія, викладач кафедри;

Запрошені:

Конопельський Віктор, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права та кримінології;

полковник поліції Корнієнко Максим, доктор юридичних наук, професор, перший проректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

підполковник поліції Медведенко Надія, кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник відділення організації наукової роботи відділу організації наукової діяльності.

Тєсл'юк Ірина, начальник відділу аспірантури (ад'юнктури) і докторантури, кандидат юридичних наук.

З присутніх – 8 докторів наук та 12 кандидатів наук (докторів філософії).

Порядок денний:

1. Про розгляд кафедрою дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора філософії аспіранта відділу аспірантури (ад'юнктури) та докторантури ОДУВС Попова Костянтина Олександровича за темою: «Доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації».

Головуючий засідання Андрій Бабенко повідомив, що відповідно до Акту за результатами експертної оцінки матеріальних носіїв інформації від 13 березня 2026 року у вказаному дослідженні відсутні відомості, які становлять державну таємницю та службову інформацію. Правила академічної доброчесності у роботі дотримано у повному обсязі. Робота виконана в Одеському державному університеті внутрішніх справ. Науковим керівником є Шкута Олег Олегович, доктор юридичних наук, професор.

Було зазначено короткі відомості про здобувача: Попов Костянтин Олександрович, народився 31 грудня 1986 року в селі Долинське Одеської області, Громадянин України.

Упродовж 2003-2008 років навчався в Національному університеті Державної податкової служби України, де отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію юриста.

Трудову діяльність почав у Державній податковій інспекції у Шевченківському районі м. Києва на посаді головного державного податкового ревізор-інспектора відділу контролю за фінансовими установами управління контролю за фінансовими установами та операціями в сфері ЗЕД (зовнішнь-економічної діяльності) в період з 02.06.2008 по 17.12.2010 року. З 20.12.2010 по

30.12.2011 працював у Державному департаменті з питань банкрутства Міністерства економіки України на посаді головного юрисконсульта Департаменту. З 12.03.2013 по 27.09.2021 проходив службу в органах податкової міліції на посаді старшого слідчого з ОВС Управління податкової міліції Головного управління ДФС в Одеській області (спеціальне звання – майор податкової міліції). З 06.05.2022 по 03.09.2023 працював директором комерційного підприємства ТОВ «Патріотс Протекшн». В період з 23.10.2023 по 05.05.2025 працював у Головному управлінні ДПС у Чернігівській області на посаді начальника управління з питань виявлення та опрацювання податкових ризиків. В період з 06.05.2025 по теперішній час працює у Головному управлінні ДПС в Одеській області на посаді начальника відділу перевірок сумнівних фінансових операцій, взаємодії з правоохоронними органами та фінансовим сектором управління запобігання фінансовим операціям, пов'язаним з легалізацією доходів, одержаних злочинним шляхом

Сімейний стан - одружений, має двох неповнолітніх дітей.

Здобувач Попов Костянтин виступив з викладенням основного змісту дисертаційного дослідження

Перехід від моделі домінування державної власності до змішаної ринкової економіки зумовив інтенсивне зростання кількості та ролі юридичних осіб різних організаційно-правових форм, які стали активними учасниками господарського обігу, публічних закупівель, фінансових операцій, міжнародних економічних відносин і корпоративного управління. Водночас концентрація матеріальних ресурсів і управлінських повноважень у межах актуалізувала ризики використання юридичних осіб як інструментів вчинення кримінальних правопорушень. За таких умов юридична особа постає не лише як суб'єкт цивільних та господарських правовідносин, а й як потенційний носій кримінально-правових ризиків, що зумовлює необхідність застосування до неї ефективних публічно-правових механізмів реагування, зокрема застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру, що знайшло відображення у доповненні КК України розділом XIV-1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб», внесенні відповідних змін до КПК України та визначенні спеціального процесуального порядку їх застосування (глава 37-1).

Запровадження цього інституту виявило низку теоретичних і практичних проблем, зокрема пов'язаних із недостатньою визначеністю нормативної регламентації, відсутністю усталених стандартів доказування зв'язку між діянням фізичної особи та діяльністю юридичної особи, а також неповною конкретизацією процесуальних механізмів реалізації відповідних заходів, включаючи спеціальну конфіскацію. Аналіз судової практики свідчить про поодинокі випадки застосування таких заходів, що вказує на обмежену ефективність функціонування цього інституту та його фактичну недооцінку у слідчо-судовій діяльності.

Зазначене значною мірою зумовлено складністю предмета доказування у відповідних кримінальних провадженнях, який охоплює не лише встановлення факту та правової кваліфікації суспільно небезпечного діяння, а й доведення

специфічного зв'язку юридичної особи з його вчиненням, визначення виду й меж заходів кримінально-правового характеру, обґрунтування їх пропорційності та забезпечення реального виконання судового рішення.

Метою роботи є формування теоретичних засад доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, з розробленням пропозицій і рекомендацій удосконалення кримінального процесуального законодавства та відповідної правозастосовної практики.

Мета дисертаційного дослідження зумовила постановку та необхідність вирішення наступних завдань:

- з'ясувати стан наукової розробки проблем застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;
- визначити правові засади доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;
- узагальнити іноземний досвід застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації у кримінальних провадженнях;
- охарактеризувати підстави та умови застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;
- надати характеристику обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;
- виокремити специфіку доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації шляхом проведення процесуальних дій;
- розкрити процесуальні особливості доказування щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації під час судового провадження.

Об'єкт дослідження – кримінальні процесуальні відносини у кримінальному провадженні щодо юридичної особи.

Предмет дослідження – доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації.

Комплексний характер проблематики вимагає системного використання гносеологічного інструментарію, відповідно до принципів об'єктивності, повноти і всебічності. Безпосередніми методами пізнання предмету дослідження стали діалектичний, історико-правовий, формально-юридичний, порівняльно-правовий, системно-структурний, формально-логічний та моделювання, які дозволили вирішити означені вище завдання дослідження

Проведене дослідження дозволило обґрунтувати нові положення, висновки і рекомендації, що мають як теоретичне, так й практичне значення, зокрема:

вперше:

- на засадах комплексної концепції кримінального процесуального доказування встановлено, що у кримінальних провадженнях щодо застосування

до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації основними видами засобів доказування виступають: (а) підстави як фактичні кримінально-правові та кримінальні процесуальні дані; (б) докази як процесуальна єдність підстав та їх джерел (документи, показання, речові й електронні докази, висновки експертів); (в) процесуальні способи одержання та перевірки доказів (витребування, отримання та тимчасовий доступ до речей і документів; ознайомлення з матеріалами провадження; призначення ревізій і перевірок; слідчі (розшукові) дії; залучення спеціаліста) з можливістю застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді обмеження;

– систематизовано підстави застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру на: 1) кримінально-правові (загальні), які визначають матеріально-правову можливість застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру; 2) кримінальні процесуальні (спеціальні), які визначають процесуальну можливість здійснення провадження у спеціальному порядку щодо юридичної особи;

– обґрунтовано необхідність нормативного закріплення в окремій кримінальній процесуальній нормі (ст. 91-1 КПК України) переліку обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, з передбаченням обов'язкового встановлення: факту вчинення кримінального правопорушення та підстав застосування відповідних заходів; організаційно-правової форми юридичної особи; статусу та обсягу повноважень особи, яка діяла від імені та/або в інтересах юридичної особи; характеру, способу та правової кваліфікації кримінального правопорушення відповідно до ст. 96-3 КК України; ступеня тяжкості кримінального правопорушення та реалізації злочинного наміру; наявності, характеру і розміру неправомірної вигоди; вжитих юридичною особою заходів внутрішнього контролю; причинно-наслідкового зв'язку між діянням уповноваженої особи та наслідками для юридичної особи; підстав для звільнення від застосування заходів кримінально-правового характеру або закриття провадження; майнового стану юридичної особи;

– запропонований типовий алгоритм процесуальних дій у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації на початковому етапі розслідування: внесення слідчим, прокурором відомостей про юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру до ЄРДР; кваліфікація виявленого кримінального правопорушення; отримання речей і документів шляхом проведення невідкладних та першочергових процесуальних дій у певній послідовності (витребування речей і документів, призначення та проведення ревізій і перевірок; тимчасовий доступ до документів, огляд, обшук, арешт майна) та складання відповідних протоколів; закінчення досудового розслідування;

– розкрито особливості процесу прийняття судового рішення про закриття кримінального провадження у підготовчому судовому засіданні щодо

застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації шляхом виокремлення основних етапів: з'ясування обставин провадження та встановлення підстав закриття; попередня підготовка рішення з визначенням критеріїв і меж його прийняття та оцінка відповідності завданням кримінального провадження; прийняття й належного процесуального оформлення ухвали з тлумаченням норм матеріального і процесуального права;

вдосконалено:

– визначення засобів кримінального процесуального доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації як системи взаємозалежних і взаємопов'язаних процесуальних механізмів, які мають пізнавально-практичний та розумовий характер, застосовуються уповноваженим кримінальним процесуальним законом суб'єктом з метою збирання, перевірки, оцінки доказів щодо застосування засобів впливу, що не є покаранням/формою кримінальної відповідальності, але тягнуть негативні для юридичної особи наслідки майнового, компенсаційного чи організаційно-правового характеру в межах квазікримінальної відповідальності або унеможливають їх настання через передбачені законом передумови, підстави та умови;

– концептуальний підхід до визначення підстав застосування до юридичних осіб спеціальної конфіскації, що передбачає наявність неправомірної вигоди або створення умов для її отримання, а також встановлення причинно-наслідкового зв'язку між майном і кримінально протиправним діянням;

– структурні елементи предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації: основні – спрямовані на встановлення наявності або відсутності підстав для застосування заходів кримінально-правового характеру чи звільнення юридичної особи від їх застосування; спеціальні – пов'язані з обранням конкретного виду заходу і визначенням особливостей та меж його реалізації;

– наукове розуміння початку доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації як спеціального процесуального режиму, який формується з моменту виникнення передбачених законом підстав для залучення юридичної особи до кримінального провадження шляхом: а) вручення уповноваженій особі юридичної особи повідомлення про підозру у вчиненні злочину від імені та/або в інтересах цієї юридичної особи у випадках, передбачених ч. 8 ст. 214 КПК України, що зумовлює необхідність обов'язкового відображення у змісті повідомлення про підозру фактичних обставин, які підтверджують зв'язок інкримінованого діяння з діяльністю юридичної особи; б) повідомлення слідчим або прокурором юридичної особи про внесення відповідних відомостей до ЄРДР, що забезпечує набуття нею процесуального статусу та реалізацію передбачених КПК України прав і обов'язків;

– нормативно-правове врегулювання порядку призначення та проведення позапланових ревізій і перевірок шляхом доповнення ч. 2 ст. 40 КПК України

положенням про право слідчого за погодженням із прокурором звертатися до слідчого судді з клопотанням про проведення ревізій і перевірок, а також ч. 2 ст. 36 КПК України повноваженням прокурора погоджувати такі клопотання або самостійно ініціювати їх перед слідчим суддею;

набуло подальшого розвитку:

– наукові дослідження проблем застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, які засвідчили не лише фрагментарність висвітлення предмета, меж і стандартів доказування у відповідній категорії кримінальних проваджень, а й відсутність цілісної концептуальної моделі, що забезпечувала б узгодженість матеріально-правових підстав кримінально-правового впливу з кримінальними процесуальними механізмами їх реалізації в контексті європейської інтеграції та гармонізації національного кримінального процесуального законодавства;

– кримінальні процесуальні підходи до визначення *доказів* як інтегральної єдності фактичних даних та їх процесуальних джерел, які у встановленому законом порядку були відшукані, виявлені, встановлені, розшукані, витребувані, вилучені, перевірені й оцінені з позицій належності, допустимості та достовірності, належно закріплені у відповідній процесуальній формі та визнані уповноваженим суб'єктом кримінального провадження як придатні для використання у доказуванні;

– з урахуванням іноземного досвіду, аргументи щодо запровадження процесуальних гарантій юридичної особи як самостійного суб'єкта доказування у кримінальному провадженні шляхом реалізації права на подання доказів, оскарження рішень та участі у доказуванні обставин, пов'язаних із застосуванням спеціальної конфіскації (Іспанія, Франція); процесуального порядку застосування конфіскації у третіх осіб (США);

– системна модель підстав та умов застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру, яка забезпечує відповідальність юридичної особи при збереженні принципів повноти, об'єктивності та змагальності кримінального процесу, а також гарантує недопущення порушення прав сторін під час розгляду питання про застосування таких заходів: 1. Кримінально-правові підстави: нормативна та фактична умови – формування підстави виникнення відповідальності юридичної особи; 2. Процесуальні підстави: загальні та спеціальні процесуальні умови; 3. Причинно-наслідковий блок: матеріальна підстава – доказування фактичних обставин – наявність процесуальних умов – судове рішення про застосування заходів;

– рекомендації щодо огляду, вилучення та забезпечення збереження документів і матеріальних носіїв інформації у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації під час таких процесуальних дій як витребування речей і документів, призначення та проведення ревізій і перевірок; тимчасового доступу до документів; огляду; обшуку; арешту майна.

Завершуючи виступ, Попов Костянтин зазначив, що сучасні тенденції еволюції злочинності свідчать про набуття нею якісно нових рис, зокрема поширення кримінально протиправних діянь, що вчиняються від імені або в

інтересах юридичних осіб та інтегруються у легальний економічний обіг. За таких умов дослідження змісту обставин, які підлягають встановленню у відповідних кримінальних провадженнях, а також наукове обґрунтування пропозицій щодо подолання теоретичних і праксеологічних проблем, що виникають у процесі збирання, перевірки та оцінки доказів під час застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації є не лише актуальним, але й має значний науковий та практичний потенціал.

По закінченні доповіді дисертанта, присутніми було поставлено ряд запитань.

Завідувач кафедри кримінального права та кримінології Конопельський Віктор поставив здобувачеві питання про наукову новизну дисертаційного дослідження, адже питання застосування заходів до юридичних осіб уже досліджувалося у науці. Відповідаючи на поставлене питання, Попов Костянтин зазначив, що хоч окремі аспекти застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру вже були предметом наукового аналізу, комплексне дослідження особливостей доказування у цій категорії кримінальних проваджень вперше було здійснено саме у дисертаційному дослідженні здобувача. Наукова новизна полягає, зокрема, у визначенні системи засобів доказування, систематизації підстав застосування таких заходів, обґрунтуванні необхідності закріплення в КПК України окремої статті 91-1 та розробленні типового алгоритму процесуальних дій на початковому етапі розслідування.

Старший викладач кафедри Саїнчин Сергій поставив здобувачеві питання щодо використання у дисертаційному дослідженні досвіду зарубіжних країн, а саме Іспанії, Франції, США- чим вмотивоване звернення до іноземного досвіду. Здобувач Попов Костянтин повідомив, що Звернення до іноземного досвіду зумовлене тим, що у відповідних правопорядках уже напрацьовано ефективні процесуальні моделі участі юридичної особи у кримінальному провадженні та застосування спеціальної конфіскації. У дисертації цей досвід використано не механічно, а як орієнтир для вдосконалення національного законодавства, зокрема щодо процесуальних гарантій юридичної особи, її права подавати докази, оскаржувати рішення та брати участь у доказуванні обставин, пов'язаних зі спеціальною конфіскацією. Такий підхід, сприяє гармонізації українського кримінального процесуального законодавства з європейськими стандартами

Професор кафедри Горбаньов Ігор поставив здобувачеві питання відносно запропонованому у роботі доповненні статті 91-1 КПК; ст. 91 КПК розкриває зміст запропонованого доповнення, тож яке обґрунтування доцільності доповнення ст.91-1 КПК. Відповідаючи на поставлене питання, Попов Костянтин зазначив, що загального переліку обставин, передбаченого статтею 91 КПК України, недостатньо для цієї специфічної категорії проваджень. Це зумовлено тим, що тут необхідно доводити не лише факт кримінального правопорушення, а й організаційно-правову форму юридичної особи, статус і повноваження уповноваженої особи, характер отриманої неправомірної вигоди, причинно-наслідковий зв'язок між діянням фізичної особи та наслідками для юридичної особи, а також майнові обставини. Саме тому запропоновано

нормативно конкретизувати ці обставини в окремій статті 91-1 КПК України.

Професор кафедри Балобанова Дар'я повідомила, що у дисертаційному дослідженні як самостійний учасник доказування фактично розглядається юридична особа, а не фізична особа, і така позиція здобувача потребує обґрунтування та аргументації. Здобувач Попов Костянтин зазначив, що у роботі він виходив з того, що хоча безпосереднім виконавцем кримінального правопорушення є фізична особа, однак у випадках, коли вона діє від імені або в інтересах юридичної особи, виникає самостійний предмет доказування щодо самої юридичної особи. У такому разі необхідно встановити її зв'язок із кримінальним правопорушенням, наявність підстав для застосування заходів кримінально-правового характеру та забезпечити їй належні процесуальні гарантії. Саме тому в дисертації обґрунтовується підхід до юридичної особи як до самостійного суб'єкта, права якого мають бути гарантовані у процесі доказування.

Доцент кафедри Резніченко Ганна поставила питання щодо практичного значення запропонованого у дисертаційному дослідженні алгоритму процесуальних дій на початковому етапі розслідування. Здобувач зазначив, що Практичне значення цього алгоритму полягає в тому, що він упорядковує дії слідчого і прокурора у справах цієї категорії та дозволяє уникнути втрати доказової інформації. Йдеться про послідовне внесення відомостей до ЄРДР, правову кваліфікацію діяння, витребування документів, призначення ревізій і перевірок, тимчасовий доступ, огляд, обшук та арешт майна. Така послідовність сприяє належному збиранню, перевірці та оцінці доказів і може бути використана у правозастосовній діяльності та підготовці методичних рекомендацій для органів досудового розслідування і прокуратури.

Після відповідей на запитання відбулася наукова дискусія під час якої учасниками публічної презентації надано свої думки і міркування, щодо представленого на розгляд дослідження.

Професор кафедри Меркулова Валентина повідомила наступне. Насамперед варто наголосити на високій актуальності та практичній значущості теми дисертаційного дослідження Попова Костянтина яка повною мірою відповідає запитам сучасної науки. Представлена робота відзначається системністю викладу логічною послідовністю та оригінальним авторським стилем. Дослідник продемонстрував ґрунтовне володіння понятійно-категоріальним апаратом, чітко сформулював ключові положення та в повному обсязі розкрив усі структурні компоненти праці. Особливої уваги заслуговує здатність автора пропонувати власну наукову позицію щодо кожного дискусійного аспекту. Глибоке опрацювання значної емпіричної бази та вміння оперувати статистичними даними свідчать про фундаментальність проведеного аналізу. Належний рівень апробації результатів дослідження підтверджує готовність роботи до захисту. Загалом дисертація Попова Костянтина Олександровича справляє позитивне враження та є завершеним науковим пошуком.

Завідувач кафедри Бабенко Андрій зазначив, що робота вирізняється тісним зв'язком із правозастосовною діяльністю та містить значну кількість репрезентативних прикладів із практики що підтверджує її прикладну цінність.

Здобувач виходить на етап захисту з ґрунтовною науковою працею яка характеризується істотною новизною отриманих результатів та високим рівнем теоретичного узагальнення. Автором повною мірою дотримано всіх стандартів академічної доброчесності що підкреслює сумлінність та етичність проведеного аналізу. Дисертація є якісною завершеною та самостійною науковою працею яка за сукупністю своїх показників заслуговує на безумовну позитивну оцінку.

Теслюк Ірина повідомила, що Попов Костянтин Олександрович у повному обсязі виконав освітньо-наукову складову. Під час навчання неухильно дотримувався плану та програми підготовки, своєчасно надавав звіти та презентував результати наукових пошуків, приймав участь в усіх наукових заходах, можу охарактеризувати його виключно з позитивної сторони, як добросовісного і відповідального молодого науковця.

Після наукової дискусії слово було надано науковому керівнику, доктору юридичних наук, професору Олегу Шкуті, який дав загальну оцінку науковому дослідженню, а також охарактеризував Попова Костянтина Олександровича, як людину відповідальну, грамотну та досвідчену, з великим практичним досвідом, з творчим науковим мисленням, цілеспрямовану, відповідальну та ініціативну. Науковий керівник наголосив, що здобувач дуже успішно використав свій практичний досвід, знання і творчий потенціал, розкрив дуже цікаву і актуальну тему наукового дослідження. Завдання, які поставив перед собою Попов Костянтин повністю виконані. Він сформулював слушні висновки та пропозиції, використав значну емпіричну базу, опрацював велику кількість статистичних матеріалів, вивчив багато нормативної та наукової літератури і судових вироків, провів масштабне анкетування правників правоохоронних органів. Попов Костянтин Олександрович сформувався як науковець, а його дисертаційне дослідження «Доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації», представлене на публічній презентації, є завершеною працею, яка має суттєве значення для вітчизняної юридичної науки, а її автор готовий до атестації здобувача ступеня доктора філософії. Науковий керівник подякував всім за ретельне вивчення дисертації і цікаві запитання до здобувача.

Головуючий засідання Бабенко Андрій запропонував винести на голосування кафедри висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Попова Костянтина Олександровича.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Попова Костянтина Олександровича за темою: «Доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. У XXI ст. Україна функціонує

в умовах глибоких соціально-економічних і безпекових трансформацій, що супроводжуються структурною перебудовою економіки, інтеграцією до світових ринків, посиленням фінансових потоків та розширенням корпоративного сектору. Перехід від моделі домінування державної власності до змішаної ринкової економіки зумовив інтенсивне зростання кількості та ролі юридичних осіб різних організаційно-правових форм, які стали активними учасниками господарського обігу, публічних закупівель, фінансових операцій, міжнародних економічних відносин і корпоративного управління. Водночас концентрація матеріальних ресурсів і управлінських повноважень у межах актуалізувала ризики використання юридичних осіб як інструментів вчинення кримінальних правопорушень. За таких умов юридична особа постає не лише як суб'єкт цивільних та господарських правовідносин, а й як потенційний носій кримінально-правових ризиків, що зумовлює необхідність застосування до неї ефективних публічно-правових механізмів реагування.

Однак традиційні види юридичної відповідальності виявилися недостатніми для протидії системним та організованим зловживанням, які вчиняються від імені або в інтересах юридичних осіб, що зумовило інституціоналізацію в національній правовій системі особливого правового режиму – застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру, що знайшло відображення у доповненні КК України розділом XIV-1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб», внесенні відповідних змін до КПК України та визначенні спеціального процесуального порядку їх застосування (глава 37-1). Водночас результати проведеного емпіричного дослідження засвідчили наявність істотних проблем у практичній реалізації такого інституту, зокрема близько 25% респондентів загалом оцінюють інститут застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру як ефективний, тоді як 75% вказують на наявність суттєвих труднощів у процесі доказування, насамперед під час встановлення зв'язку між діянням фізичної особи та діяльністю або інтересами юридичної особи.

Крім того, близько 65% опитаних наголошують на недостатній нормативній визначеності процесу доказування, а 88% підтримують необхідність реформування цього інституту. Показовими є також результати щодо окремих елементів доказування: 80% відзначають складність встановлення кінцевих бенефіціарних власників, 70 % – труднощі доведення походження майна, що підлягає спеціальній конфіскації, а також потребу в удосконаленні механізмів оцінки доказів і стандартів доказування.

Зазначене значною мірою зумовлено складністю предмета доказування у відповідних кримінальних провадженнях, який охоплює не лише встановлення факту та правової кваліфікації суспільно небезпечного діяння, а й доведення специфічного зв'язку юридичної особи з його вчиненням, визначення виду й меж заходів кримінально-правового характеру, обґрунтування їх пропорційності та забезпечення реального виконання судового рішення. Відтак дослідження особливостей доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації набуває особливої наукової й практичної актуальності. Його метою є

формування цілісної концепції процесуального доказування у цій категорії проваджень, удосконалення нормативної моделі правового регулювання та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності правозастосовної діяльності, забезпечення правової визначеності й зміцнення гарантій справедливого судового розгляду.

Науково-теоретичним підґрунтям дослідження, стали праці вітчизняних фахівців в яких досліджуються питання кримінального процесуального доказування, а саме: Ю. П. Аленіна, В. В. Вапнярчука, В. І. Галагана, І. В. Гловюк, В. Г. Гончаренка, Є. Г. Коваленка, В. Т. Нора, Л. М. Лобойка, М. А. Погорецького, Ю. М. Грошевого, Є. Д. Лук'янчикова, О. В. Капліної, М. М. Михеєнка, О. С. Старенького, С. М. Стахівського, О. Ю. Татарова, Г. К. Тетерятник, Л. Д. Удалової, М. С. Цуцкірідзе, О. Г. Шило, М. Є. Шумила, О. Г. Яновської та ін. У контексті предмету дослідження варто звернути увагу на комплексні наукові розробки О. І. Бідної, А. О. Винника, М. В. Крижановського, В. М. Куца, О. О. Михайлова, О. В. Панченко, М. Є. Панько, О. Ф. Пасеки, О. П. Провоторова, О. Г. Скарбарчука, Г. М. Собко, В. С. Сотниченка, А. М. Яценка.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023); Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 року № 1126). Крім того, дослідження відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок МВС України на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 р. № 454), 2025–2029 роки (наказ МВС України від 21 травня 2024 р. № 326).

Мета і завдання дослідження. *Метою* роботи є формування теоретичних засад доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, з розробленням пропозицій і рекомендацій удосконалення кримінального процесуального законодавства та відповідної правозастосовної практики.

Мета дисертаційного дослідження зумовила постановку та необхідність вирішення наступних *завдань*:

- з'ясувати стан наукової розробки проблем застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;
- визначити правові засади доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;
- узагальнити іноземний досвід застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації у кримінальних провадженнях;
- охарактеризувати підстави та умови застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;

– надати характеристику обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації;

– виокремити специфіку доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації шляхом проведення процесуальних дій;

– розкрити процесуальні особливості доказування щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації під час судового провадження.

Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні відносини у кримінальному провадженні щодо юридичної особи.

Предметом дослідження визначено доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації.

Методи дослідження У ході виконання дослідження застосовано комплекс загальнонаукових та спеціально-юридичних методів наукового пізнання, використання яких забезпечило досягнення поставленої мети та реалізацію завдань, пов'язаних із з'ясуванням особливостей доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, зокрема: діалектичний – використано для комплексного дослідження інституту застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації у взаємозв'язку з розвитком кримінального процесуального законодавства, еволюцією доктринальних підходів до доказування та практикою їх реалізації у кримінальному провадженні, а також для формування узагальнених висновків до розділів і дисертації загалом (розділи 1–3); історико-правовий – застосовано під час з'ясування сучасного стану наукової розробки відповідної проблематики у вітчизняній кримінально процесуальній науці (підрозділ 1.1); формально-юридичний (догматичний) – використано для аналізу норм кримінального та кримінального процесуального законодавства, що регламентують підстави, умови та порядок застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру і спеціальної конфіскації, а також правові засади доказування у відповідних кримінальних провадженнях (підрозділи 1.2, 2.1); порівняльно-правовий (компаративістський) – застосовано для дослідження іноземного досвіду кримінально-правового реагування на правопорушення, вчинені від імені або в інтересах юридичних осіб, зокрема щодо застосування заходів кримінально-правового характеру та інституту конфіскації активів, а також для оцінки можливостей імплементації позитивних елементів такого досвіду у вітчизняну правозастосовну практику (підрозділ 1.3); системно-структурний – використано для дослідження структури предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, а також для визначення значущих кримінальних процесуальних обставин, що підлягають встановленню у таких провадженнях (підрозділи 2.1, 2.2); формально-логічний та моделювання – застосовано під час дослідження

процесуальних механізмів збирання, перевірки та оцінки доказів у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, зокрема для визначення специфіки доказування шляхом проведення процесуальних дій під час досудового розслідування (підрозділ 3.1) та розкриття особливостей доказування під час судового провадження (підрозділ 3.2). Таким чином, використання зазначеного комплексу методів наукового пізнання забезпечило системний і комплексний підхід до дослідження проблем доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, що дозволило сформулювати науково обґрунтовані висновки та пропозиції, спрямовані на вдосконалення кримінального процесуального законодавства та правозастосовної практики. Емпіричну базу дослідження становлять результати опитування 55 прокурорів, 80 слідчих Національної поліції України та 45 суддів; аналітичні узагальнення Офісу Генерального прокурора, Державної судової адміністрації України, Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, а також матеріали судової практики, розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень України, щодо ухвалення судами вироків у частині застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації й постановлення слідчими суддями ухвал у кримінальних провадженнях за участю юридичних осіб.

Наукова новизна полягає в тому, що робота є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням теоретичних і праксеологічних засад доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, у якому на основі аналізу чинного законодавства і правозастосовної практики розв'язано низку проблем прикладного характеру, пов'язаних із реалізацією процесуальних повноважень під час досудового розслідування та судового провадження. Зокрема:

вперше:

– на засадах комплексної концепції кримінального процесуального доказування встановлено, що у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації основними видами засобів доказування виступають: (а) підстави як фактичні кримінально-правові та кримінальні процесуальні дані; (б) докази як процесуальна єдність підстав та їх джерел (документи, показання, речові й електронні докази, висновки експертів); (в) процесуальні способи одержання та перевірки доказів (витребування, отримання та тимчасовий доступ до речей і документів; ознайомлення з матеріалами провадження; призначення ревізій і перевірок; слідчі (розшукові) дії; залучення спеціаліста) з можливістю застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді обмеження;

– систематизовано підстави застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру на: 1) кримінально-правові (загальні), які визначають матеріально-правову можливість застосування до юридичної особи

заходів кримінально-правового характеру; 2) кримінальні процесуальні (спеціальні), які визначають процесуальну можливість здійснення провадження у спеціальному порядку щодо юридичної особи;

– обґрунтовано необхідність нормативного закріплення в окремій кримінальній процесуальній нормі (ст. 91-1 КПК України) переліку обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, з передбаченням обов'язкового встановлення: факту вчинення кримінального правопорушення та підстав застосування відповідних заходів; організаційно-правової форми юридичної особи; статусу та обсягу повноважень особи, яка діяла від імені та/або в інтересах юридичної особи; характеру, способу та правової кваліфікації кримінального правопорушення відповідно до ст. 96-3 КК України; ступеня тяжкості кримінального правопорушення та реалізації злочинного наміру; наявності, характеру і розміру неправомірної вигоди; вжитих юридичною особою заходів внутрішнього контролю; причинно-наслідкового зв'язку між діями уповноваженої особи та наслідками для юридичної особи; підстав для звільнення від застосування заходів кримінально-правового характеру або закриття провадження; майнового стану юридичної особи;

– запропонований типовий алгоритм процесуальних дій у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації на початковому етапі розслідування: внесення слідчим, прокурором відомостей про юридичну особу, щодо якої можуть застосовуватися заходи кримінально-правового характеру до ЄРДР; кваліфікація виявленого кримінального правопорушення; отримання речей і документів шляхом проведення невідкладних та першочергових процесуальних дій у певній послідовності (витребування речей і документів, призначення та проведення ревізій і перевірок; тимчасовий доступ до документів, огляд, обшук, арешт майна) та складання відповідних протоколів; закінчення досудового розслідування;

– розкрито особливості процесу прийняття судового рішення про закриття кримінального провадження у підготовчому судовому засіданні щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації шляхом виокремлення основних етапів: з'ясування обставин провадження та встановлення підстав закриття; попередня підготовка рішення з визначенням критеріїв і меж його прийняття та оцінка відповідності завданням кримінального провадження; прийняття й належного процесуального оформлення ухвали з тлумаченням норм матеріального і процесуального права;

удосконалено:

– визначення засобів кримінального процесуального доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації як системи взаємозалежних і взаємопов'язаних процесуальних механізмів, які мають пізнавально-практичний та розумовий характер, застосовуються уповноваженим кримінальним процесуальним законом суб'єктом з метою збирання, перевірки,

оцінки доказів щодо застосування засобів впливу, що не є покаранням/формою кримінальної відповідальності, але тягнуть негативні для юридичної особи наслідки майнового, компенсаційного чи організаційно-правового характеру в межах квазікримінальної відповідальності або унеможливають їх настання через передбачені законом передумови, підстави та умови;

– концептуальний підхід до визначення підстав застосування до юридичних осіб спеціальної конфіскації, що передбачає наявність неправомірної вигоди або створення умов для її отримання, а також встановлення причинно наслідкового зв'язку між майном і кримінально протиправним діянням;

– структурні елементи предмета доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально правового характеру та спеціальної конфіскації: основні – спрямовані на встановлення наявності або відсутності підстав для застосування заходів кримінально-правового характеру чи звільнення юридичної особи від їх застосування; спеціальні – пов'язані з обранням конкретного виду заходу і визначенням особливостей та меж його реалізації;

– наукове розуміння початку доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації як спеціального процесуального режиму, який формується з моменту виникнення передбачених законом підстав для залучення юридичної особи до кримінального провадження шляхом: а) вручення уповноваженій особі юридичної особи повідомлення про підозру у вчиненні злочину від імені та/або в інтересах цієї юридичної особи у випадках, передбачених ч. 8 ст. 214 КПК України, що зумовлює необхідність обов'язкового відображення у змісті повідомлення про підозру фактичних обставин, які підтверджують зв'язок інкримінованого діяння з діяльністю юридичної особи; б) повідомлення слідчим або прокурором юридичної особи про внесення відповідних відомостей до ЄРДР, що забезпечує набуття нею процесуального статусу та реалізацію передбачених КПК України прав і обов'язків;

– нормативно-правове врегулювання порядку призначення та проведення позапланових ревізій і перевірок шляхом доповнення ч. 2 ст. 40 КПК України положенням про право слідчого за погодженням із прокурором звертатися до слідчого судді з клопотанням про проведення ревізій і перевірок, а також ч. 2 ст. 36 КПК України повноваженням прокурора погоджувати такі клопотання або самостійно ініціювати їх перед слідчим суддею;

дістало подальший розвиток:

– наукові дослідження проблем застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, які засвідчили не лише фрагментарність висвітлення предмета, меж і стандартів доказування у відповідній категорії кримінальних проваджень, а й відсутність цілісної концептуальної моделі, що забезпечувала б узгодженість матеріально-правових підстав кримінально-правового впливу з кримінальними процесуальними механізмами їх реалізації в контексті європейської інтеграції та гармонізації національного кримінального процесуального законодавства;

– кримінальні процесуальні підходи до визначення доказів як інтегральної єдності фактичних даних та їх процесуальних джерел, які у встановленому законом порядку були відшукані, виявлені, встановлені, розшукані, витребувані, вилучені, перевірені й оцінені з позицій належності, допустимості та достовірності, належно закріплені у відповідній процесуальній формі та визнані уповноваженим суб'єктом кримінального провадження як придатні для використання у доказуванні;

– з урахуванням іноземного досвіду, аргументи щодо запровадження процесуальних гарантій юридичної особи як самостійного суб'єкта доказування у кримінальному провадженні шляхом реалізації права на подання доказів, оскарження рішень та участі у доказуванні обставин, пов'язаних із застосуванням спеціальної конфіскації (Іспанія, Франція); процесуального порядку застосування конфіскації у третіх осіб (США);

– системна модель підстав та умов застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру, яка забезпечує відповідальність юридичної особи при збереженні принципів повноти, об'єктивності та змагальності кримінального процесу, а також гарантує недопущення порушення прав сторін під час розгляду питання про застосування таких заходів: 1. Кримінально правові підстави: нормативна та фактична умови – формування підстави виникнення відповідальності юридичної особи; 2. Процесуальні підстави: загальні та спеціальні процесуальні умови; 3. Причинно-наслідковий блок: матеріальна підстава – доказування фактичних обставин – наявність процесуальних умов – судове рішення про застосування заходів;

– рекомендації щодо огляду, вилучення та забезпечення збереження документів і матеріальних носіїв інформації у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації під час таких процесуальних дій як витребування речей і документів, призначення та проведення ревізій і перевірок; тимчасового доступу до документів; огляду; обшуку; арешту майна.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що матеріали дослідження можуть використовуватися у: – науковій діяльності – для подальшого розроблення наукових проблем доказування у кримінальних провадженнях (акт Одеського державного університету внутрішніх справ від 12.02.2026 р.); – правозастосовній діяльності – під час удосконалення кримінального процесуального законодавства України, а також у практичній діяльності органів досудового розслідування та прокуратури з метою розроблення і вдосконалення відомчих нормативно-правових актів та підготовки методичних рекомендацій (акт Головного управління в Херсонській області від 10.03.2026 р.); – освітньому процесі – під час підготовки та проведення лекцій, семінарських і практичних занять з курсантами та слухачами закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання під час викладання навчальних дисциплін «Кримінальний процес України», «Доказування у кримінальному провадженні» (акт Одеського державного університету внутрішніх справ від 19.02.2026 р.).

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення, висновки та

рекомендації дисертації доповідалися та були оприлюднені у виступах автора на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: «Правова доктрина, правоутворення та правозастосування: проблеми зв'язку та шляхи розвитку» (Харків, 10 грудня 2024 р.); «Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття» (Харків, 25 травня 2025 р.); «Людина, суспільство, держава: актуальні питання правового регулювання взаємодії (Київ, 21 листопада 2025 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження викладено у семи наукових публікаціях, з яких чотири опубліковано у наукових фахових виданнях України, три тези доповідей на науково-практичних конференціях.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

у яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Попов К. О. Підстави та умови застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. Наше право. 2023. № 1. С. 307–314. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2023.1.48>

2. Попов К. О. Особливості доказування щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації під час судового провадження. Європейські перспективи. 2023. № 2. С. 306–313. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2023.2.49>

3. Попов К. О. Характеристика обставин, що підлягають доказуванню у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. Право. UA. 2024. № 2. С. 417–423. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2024.2.63>

4. Попов К. О. Особливості доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. Європейські перспективи. 2026. № 1. С. 371–378. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2026.1.49>

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Попов К. О. Поняття та сутність засобів доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. Правова доктрина, правоутворення та правозастосування: проблеми зв'язку та шляхи розвитку : тези доп. II всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 10 груд. 2024 р.). Харків, 2024. С. 367–369. DOI: <https://doi.org/10.71404/PPSS.2024.2.105>.

6. Попов К. О. Іноземний досвід формування інституту відповідальності юридичних осіб. Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття : тези доп. X міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 25 трав. 2025 р.). Харків, 2025. С. 243–245. DOI: <https://doi.org/10.71404/PPSS.2025.2.58>.

7. Попов К. О. Арешт майна у кримінальних провадженнях щодо юридичних осіб. Людина, суспільство, держава: актуальні питання правового регулювання взаємодії: тези доп. II наук.-практ. конф. (Київ, 21 листоп. 2025 р.). Київ, 2025. С. 37–39. DOI: <https://doi.org/10.71404/PPSS.2025.3.10>.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана грамотною мовою, з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття. Порушення академічної доброчесності відсутні.

У результаті публічної презентації наукових результатів дисертації Попова К.О. і повноти публікації основних результатів дослідження,-

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Попова Костянтина Олександровича на тему: «Доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Попова Костянтина Олександровича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Попова Костянтина Олександровича на тему: «Доказування у кримінальних провадженнях, щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Головуючий на засіданні
Завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін
Інституту права та безпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Андрій БАБЕНКО